

UPUTSTVO O PROTIVPOŽARNOJ ZAŠTITI

I - OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Uputstvom o protivpožarnoj zaštiti uređuju se osnovna prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih, u cilju sprovođenja i unapređenja zaštite od požara.

Odredbe ovog Uputstva shodno se primenjuju i na zaštitu od eksplozija.

Član 2.

Cilj ovog Uputstva jeste zaštita života ljudi, telesnog integriteta, materijalnih dobara i životne sredine od požara.

Član 3.

Zaštita od požara ostvaruje se:

- 1) organizovanjem i pripremanjem subjekata zaštite od požara za sprovođenje zaštite od požara;
- 2) obezbeđivanjem uslova za sprovođenje zaštite od požara;
- 3) utvrđivanjem i preduzimanjem mera i radnji u cilju sprečavanja nastanka, lokalizacije i gašenja požara;
- 3) preduzimanjem mera i radnji za zaštitu i spasavanje ljudi, materijalnih dobara i životne sredine prilikom izbijanja požara;
- 4) utvrđivanjem i otklanjanjem uzroka požara;
- 5) nadzorom nad primenom mera zaštite od požara

Član 4.

Svi zaposleni u preduzeću dužni su da učestvuju u gašenju požara i spasavanju ljudi i imovine ugroženih požarom, ako to mogu da učine bez opasnosti za sebe ili drugoga.

Svi zaposleni u preduzeću odgovorni su za svaku aktivnost kojom se menja ili se može promeniti stanje i uslovi zaštite od požara.

Član 5.

Zaštita od požara se organizuje i sprovodi jedinstveno u svim delovima preduzeća, u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i propisa donetim na osnovu Zakona, ovog Uputstva i drugih akata.

Član 6.

Za organizovanje i sprovođenje mera zaštite od požara, u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i ovim Uputstvom, odgovoran je Direktor.

Član 7.

Pored zaposlenih u preduzeću, odredbe ovog Uputstva primenjuju se i obavezne su za:

- lica koja se nalaze na stručnom osposobljavanju, prekvalifikaciji i dokvalifikaciji u preduzeću,
- učesnike i studente koji se nalaze na profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi u preduzeću i
- lica koja se zateknu u radnoj okolini preduzeća radi obavljanja određenih poslova (na primer, po osnovu ugovora o delu), ako su o njihovom prisustvu upoznata lica u preduzeću.

Član 8.

Mere zaštite od požara imaju za cilj otklanjanje uzroka nastanka požara, sprečavanje izbijanja i širenja požara i gašenje požara.

Član 9.

U preduzeću se moraju obezbediti sve potrebne mere za zaštitu od požara, u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima i ovim Uputstvom.

Član 10.

Mere zaštite od požara u smislu ovog Uputstva su:

- primenjivanje zakonom propisanih tehničkih normativa i standarda zaštite od požara pri projektovanju i izvođenju radova, adaptacija i rekonstrukcija na postojećim objektima i pri izgradnji novih objekata, ugradnji uređaja i opreme u tim objektima;
- izvođenje, odnosno postavljanje električnih, ventilacionih, toplotnih, gromobranskih, kanizacionih i drugih instalacija i uređaja u objektima tako da ne predstavljaju opasnost od požara, kao i njihovo održavanje, kontrola ispravnosti i pravilnog funkcionisanja od strane zaposlenog u Komori u čiji delokrug poslova to spada;
- uskladištenje materijala u magacinima i drugim prostorijama vrši se u skladu sa važećim propisima i standardima, s tim što se posebno vodi računa da se obezbede nesmetani požarni putevi i odgovarajuće rastojanje uskladištenog materijala od izvora energije;
- obavezno je isključivanje termo-električnih aparata, uređaja i drugih grejnih tela nakon upotrebe;
- obezbeđenje slobodnog i nesmetanog prolaza prilaznim putevima, ulazima, izlazima i prolazima u objektima;
- održavanje u ispravnom stanju i namensko korišćenje objekata i uređaja na bezbedan način, kako bi se sprečio nastanak požara;
- postavljanje električnih uređaja na takvim mestima da ne predstavljaju izvore opasnosti od požara;
- osiguravanje od kratkog spoja i preopterećenja električne instalacije i električnih uređaja, odgovarajućim osiguračima i sklopkama, koji moraju biti dimenzionisani za odgovarajuće opterećenje;
- obezbeđenje zadovoljavajuće količine sprava i sredstava za gašenje požara;
- zabrana unošenja lako zapaljivih tečnosti i držanja samozapaljivih i lako zapaljivih materijala i eksploziva u Komori i smeštaja zapaljivih materijala na tavanu zgrade, stepeništnom prostoru, hodnicima i ostalim prolazima, kao i na prostoru koji nije udaljen najmanje 6 m od objekta ili dela objekta, ako tehničkim propisima nije drugačije određeno, s tim što se posebno vodi računa da se obezbedi slobodan i nesmetan prolaz;
- dozvoljavanje upotrebe grejnih tela sa usijanim vlaknima samo uz posebne mere opreza i uz njihovo obavezno isključivanje prilikom napuštanja prostora u kojoj se koriste;

- vršenje obilaska svih prostorija po završetku radnog vremena, uoči vikenda i za vreme praznika i evidentiranje nađenog stanja;
- obučavanje svih zaposlenih iz oblasti zaštite od požara i za upotrebu sprava i sredstava za gašenje požara;
- održavanje hodnika slobodnim i nezakrčenim, kako bi u svakom momentu bili slobodni za prolaz ljudi;
- zabranjivanje upotrebe električnih rešoa;
- zabranjivanje bacanja zapaljenih opušaka cigareta ili šibica u korpe za otpatke ili na pod.

Član 11.

Nakon završetka radnog vremena u poslovnim i pomoćnim prostorijama lice zaduženo za čišćenje prostorije je dužno da:

- odnese u kontejner otpad iz kanti za otpatke;
- isključi osvetljenje i električne aparate;
- zaključa prostorije-kancelarije i ulazna vrata, a ključeve preda portiru.

Član 12.

Uređaji, oprema i sredstva namenjena za gašenje požara postavljaju se na prisupačna i vidna mesta u preduzeću i mogu se koristiti samo za potrebe lokalizovanja i gašenja požara.

Mesta u preduzeću na kojima se nalaze uređaji, oprema i sredstva namenjena za gašenje požara, moraju biti lako pristupačna za brzu i efikasnu upotrebu i vidno označena posebnim oznakama.

Uređaji, oprema i sredstva za gašenje požara moraju se održavati u ispravnom stanju, o čemu se vodi uredna evidencija. Uređaji, oprema i sredstva za gašenje požara mogu se koristiti samo ako odgovaraju utvrđenim standardima u Srbiji.

Pregled uređaja, opreme i sredstava za gašenje požara, vrši se najmanje dva puta godišnje. Ustanovljeni nedostaci moraju se odmah otkloniti zamenom dotrajalih i neispravnih delova, ili zamenom kompletnog aparata.

Vatrogasni aparati moraju biti snabdeveni kontrolnim kartonom, u koji se upisuju sledeći podaci: vrsta i tip aparata, fabrički broj, datum punjenja, datum kontrole, potpis lica koje je vršilo punjenje i kontrolu, koji se overavaju pečatom.

II - PRAVA, DUŽNOSTI I ODGOVORNOSTI ZAPOSLENIH

Član 13.

Zaposleni u preduzeću su osnovni nosioci poslova zaštite od požara i imaju pravo i dužnost da učestvuju u organizovanju i unapređenju opštih mera zaštite od požara i zaštite imovine i ljudi, a naročito:

- da organizuju zaštitu svih vrednosti kojima raspolažu, na način koji obezbeđuje potpunu ličnu i imovinsku sigurnost ljudi i sigurnost imovine preduzeća;
- da preduzimaju, sprovode i pridržavaju se propisanih mera zaštite;
- da se osposobljavaju, obučavaju i vrše provere znanja za neposredno primenjivanje mera zaštite, otklanjanja uzroka i pojava ugrožavanja, kao i njihovih posledica;
- da, u toku radnog vremena, stalno prate i kontrolišu rad, funkcionisanje i ispravnost mašina, uređaja i instalacija u neposrednoj i široj radnoj okolini i da svaki kvar ili neispravnost odmah prijave nadležnoj službi, u cilju otklanjanja njihove neispravnosti, koja bi mogla da ugrozi bezbednost ljudi i imovine preduzeća;
- da, u toku i po završetku radnog vremena, u svojim radnim prostorijama i na svojim radnim mestima otklone sve moguće uzročnike požara (na primer, da isključe struju, da isključe grejalice, sklone zapaljive tečnosti na unapred određeno mesto, i sl.);
- da u toku rada stalno upotpunjavaju svoje znanje u oblasti zaštite od požara i obavezno prisustvuju predavanjima i obuci koja se organizuje u vezi sa zaštitom od požara;

- da se služe propisanom opremom i sredstvima za zaštitu od požara, da se tim sredstvima strogo namenski koriste, da se pažljivo rukuje njima, održavaju ih u ispravnom stanju i ne odnose ih sa određenog mesta;
- da obaveste neposrednog rukovodioca i zaposlenog odgovornog za slučaj požara o svim kvarovima ili nedostacima i drugim pojavama koje bi mogle izazvati požar;
- da neposredno učestvuju u gašenju požara i ugase požar, ako to mogu da učine bez opasnosti po sebe i druga lica, i da o tome odmah obaveste vatrogasnu jedinicu;
- da budu istinito, potpuno i blagovremeno obavešteni o pojavama ugrožavanja ljudi i imovine preduzeća, merama i radnjama koje su preduzete za otklanjanje posledica ugrožavanja;
- da se brinu da pristup njihovim radnim mestima bude slobodan i moguć, kako bi se nesmetano pristupilo korišćenju sredstva za gašenje požara i drugih sredstava zaštite i otklanjanja posledica ovih i drugih pojava;
- da vrše i druge poslove koje im u vezi sa zaštitom na radu stavlja u zadatak neposredni rukovodilac, ili zaposleni odgovoran za slučaj požara.

Nepridržavanje odredbi iz stava 1. ovog člana predstavlja povredu radne obaveze.

Član 14.

Svi zaposleni u preduzeću imaju pravo na naknadu ličnog dohotka zbog izostanka sa rada, za vreme:

- stručnog osposobljavanja i usavršavanja u zaštiti od požara,
- organizovanja vežbi u zaštiti od požara,
- spasavanja ljudi i imovine ugroženih požarom,
- otklanjanja posledica prouzrokovanih požarom.

Svi zaposleni u preduzeću imaju pravo na naknadu materijalne štete koju su pretrpeli u vezi sa ispunjavanjem svojih dužnosti u zaštiti od požara, a prema važećim propisima.

Član 15.

Direktor preduzeća obavlja sledeće poslove u vezi sa zaštitom od požara:

- donosi plan i program zaštite od požara;
- stara se o blagovremenom donošenju akata iz ove oblasti;
- saraduje sa nadležnim inspekcijskim službama u vezi sa zaštitom od požara, organizuje izvršavanje naloženih mera otklanjanja konstatovanih nedostataka;
- organizuje obuku zaposlenih iz oblasti zaštite od požara;
- informiše zaposlene o stanju mera zaštite od požara;
- određuje zaposlenima da rade duže od punog radnog vremena radi otklanjanja opasnosti i štete od požara;
- udaljava zaposlenog sa radnog mesta ako je zatečen u vršenju teže povrede radne obaveze iz oblasti zaštite od požara, kojom se ugrožava sigurnost zaposlenih i imovine preduzeća;
- pokreće postupak zbog povrede radne obaveze protiv zaposlenog koji se ne pridržava dužnosti u vezi sa organizovanjem i unapređivanjem mera zaštite od požara;
- stara se o izvršavanju odluka Upravnog odbora preduzeća u vezi sa zaštitom od požara;
- razmatra inspekcijske i druge nalaze, izveštaje, rešenja i zaključke odgovarajućih organa i drugih organizacija i preduzima mere da se utvrđeni nedostaci otklone u datim rokovima i da se zaključci sprovedu;

- vrši opšti nadzor nad sprovođenjem mera zaštite od požara.

Član 16.

Svi zaposleni u preduzeću moraju biti upoznati sa opasnostima od požara na radnom mestu, primenjenim merama zaštite, načinom upotrebe sredstva za gašenje požara i drugih sredstava zaštite od požara, kao i sa odgovornošću zbog neizvršavanja propisanih i naloženih mera zaštite od požara.

Upoznavanje zaposlenih, u smislu stava 1. ovoga člana, vrši neposredni rukovodilac.

Upoznavanje radnika sa praktičnom upotrebom priručnih aparata za gašenje požara, može se poveriti i stručnom licu.

O upoznavanju radnika sa opasnostima od požara vezanim za radno mesto na koje je raspoređen, vodi se posebna evidencija.

III - OBUKA ZAPOSLENIH IZ OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA

Član 17.

Obučavanje zaposlenih u preduzeću iz oblasti zaštite od požara vrši se na osnovu posebnog Programa.

Program se sastoji iz teorijskog i praktičnog dela.

Teorijski deo obuke se sastoji iz zakonskih obaveza i opštih znanja iz oblasti zaštite od požara.

Praktičan deo obuke obuhvata upoznavanje sa propisanim merama zaštite od požara, izvođenje pokaznih vežbi gašenja požara, kao i neposredno upoznavanje zaposlenih sa sredstvima i opremom za gašenje i dojavu požara.

Član 18.

Program obučavanja iz oblasti zaštite na radu donosi Direktor preduzeća.

Član 19.

Program obučavanja se temelji na organizacionom, tehnološkom i kadrovskom stanju preduzeća u vreme njegove izrade i donošenja.

Član 20.

Obuka iz oblasti zaštite od požara organizuje se za sve zaposlene u preduzeću, najkasnije u roku od jedne godine od dana stupanja na rad.

Osnovnu obuku i praktičnu proveru znanja zaposlenih obavljaju za to specijalizovana pravna lica i lica koja rade na poslovima zaštite od požara.

IV - POSTUPAK U SLUČAJU IZBIJANJA POŽARA

Član 21.

Svaki zaposleni u preduzeću koji primeti požar, dužan je da ga ugasi ako to može da učini bez opasnosti po sebe i drugoga.

U slučaju da zaposleni ne može sam da ugasi požar, dužan je da o tome obavesti vatrogasnu jedinicu na telefon 193.

Član 22.

U gašenju požara i spasavanju ljudi i imovine preduzeća, dužni su da učestvuju svi zaposleni u preduzeću.

Član 23.

Svi zaposleni u preduzeću su dužni da se u slučaju izbijanja požara pridržavaju mera za zaštitu od požara i da ih sprovedu na način utvrđen Zakonom o zaštiti od požara i ovim Uputstvom.

Nesprovođenje ili neizvršavanje mera iz stava 1 ovog člana predstavlja težu povredu radne dužnosti.

Član 24.

Zaposleni odgovoran za slučaj požara, dužan je da, kada sazna za požar, proceni koje se sve mere moraju preduzeti (upotreba odgovarajućih sredstava i opreme za gašenje požara, organizacija gašenja požara, pružanje pomoći povređenima, i slično).

Zaposleni odgovoran za slučaj požara rukovodi akcijom gašenja požara dok ne stignu zaposleni vatrogasne jedinice.

Član 25.

Pri gašenju požara preduzimaju se postupne mere za neposrednu akciju gašenja požara (na primer, isključenje električne struje, zatvaranje gasa i slično), i vrši uklanjanje dokumentacije koja bi mogla biti uništena ili oštećena požarom.

Na mestu požara sme se nalaziti samo potreban broj zaposlenih u svrhu gašenja požara.

Član 26.

Nakon svakog gašenja požara, u saradnji sa profesionalnom vatrogasnom jedinicom, određuje se lice koje će na mestu požara dežurati par sati nakon požara, kako bi se sprečilo njegovo ponovno izbijanje.

Član 27.

Odmah po gašenju požara Direktor preduzeća će izabrati članove Komisije za ispitivanje uzroka požara.

Komisija iz stava 1. ovoga člana izvršiće odgovarajuće uviđaje i ispitivanja što je pre moguće. Odgovorna lica omogućiće Komisiji rad i nastojaće da sačuvaju tragove izvora i uzroka nastanka požara.

V - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28.

Ovo Uputstvo stupa na snagu danom donošenja.

M.P.

(Direktor)